

DIRECTOR:
Dr. AUGUSTIN POPA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ—JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
:: :: învoială :: ::

REDACTOR:

Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Unirea

Boaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Episcopul Maramureșului

Cel dintâiu arhieru al noiei eparhii de nord este canonicul Dr. ALEXANDRU RUSU, fostul director al „Unirii“

Bucurie mare vestim la tot clerul și poporul sfintei noastre biserici românești unite cu Roma:

Vlădicia Maramureșului are Păstor! „Osservatore Romano“, organul Vaticanului, în numărul său din 17 Octombrie 1930, publică oficial hotărîrea Sfântului Părinte Papa Pius XI, care ridică în fruntea noiei eparhii pe

Dr. Alexandru Rusu

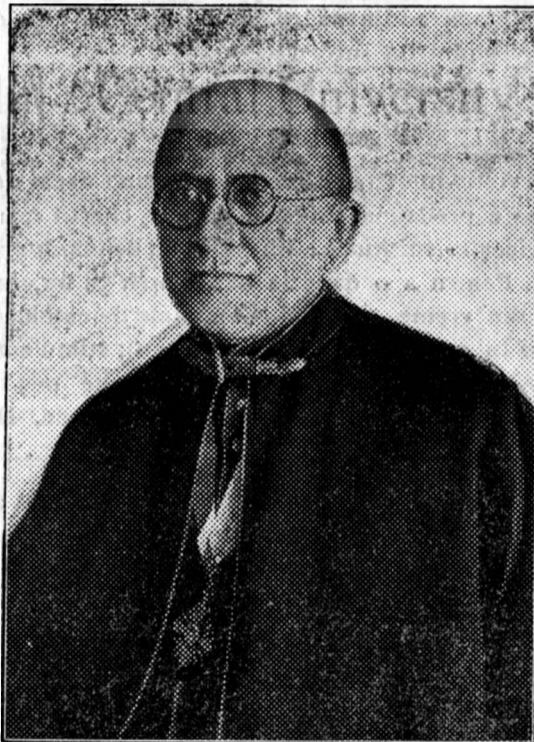
canonic mitropolitan în Blaj, până mai ieri director al gazetei noastre.

Glasurile de nerăbdătoare așteptare și abia reținută bucurie de până acum, au fost un preludiu grăitor al entuziasmului, cu care biserica noastră întregă primește înalta hotărîre a Vicarului lui Hristos pe pământ. Este nespus de mângăitor pentru noi, că și de astădată, ca de atâteaori în trecut; gândurile și decisiunile lui, urmate în toate cazurile cu ascultare de fii și nedesmințită fidelitate, se potrivesc atât de admirabil dorințelor și așteptărilor noastre, corespund atât de minunat nevoilor și stărilor din biserica noastră cea atât de vrăjmășită de atâți neodihniți mici și mari.

Am vrea, ca întâia, cea mai caldă, cea mai emoționată expresie a acestor sentimente de entuziasm comun să fie îngăduită familiei „Unirii“. Ea aduce cel mai mare sacrificiu pe altarul acestei bucurii generale. Pierzând pe Acela care zece ani i-a dat suflet și viață din prisosul bogățiilor sale spirituale; care a risipit talent și trudă, nebănuită de profani, pe miile ei de coloane: holdă minunată, în câmpiile bisericii noastre; care și-a risipit dragostea mare pentru sfânta cauză a drepte credințe pe fiecare slovă a ei, ca și pe fiecare cleric din seminarul Bunei-Vestiri, „Unirea“ are dreptul să socoată oarecum a sa, în întregime, însuflețirea tuturor.

Felicitând pe credincioșii din noua eparhie a Maramureșului, „Unirea“ nu-și poate reține un sentiment de sfântă invidie pentru darul ce-l primesc ei dela Sfântul Părinte în persoana întâiului lor mare Păstor. Căci, cunoșcătoare a necontestatelor greutăți și grelelor probleme deschise de acest început de pastorație, deoparte, și mai în măsură decât oricine altul să aprecieze valoarea personală a noului Arhieru, de altă parte, „Unirea“ afirmă cu toată convingerea — fără a-și îngădui, bineînțeles, nici cea mai mică umbră de comparație deplasată între aceia, slavă Domnului destul de numeroși, cari ar fi putut sta cu vrednicie la înaltul post — că noua barcă a bisericii noastre a găsit în Dr. Alexandru

Rusu un cârmuitor cum nu-și putea dori mai bun, mai destoinic a stăpâni vânturile și valurile vremii, mai chemat a-i croi drum drept și sigur prin vâlmășala lor, pentru a duce la biruință steagul credinții romane și românești pe care ea trebuie să-l poarte cu vrednicie în pământul istoric al Maramureșului.

Dr. ALEXANDRU RUSU
Episcopul Maramureșului

Preot, mai întâi și mai presus de toate, cu dragoste adâncă, bărbătească, pentru altarul Domnului și sufletele Lui, episcopul Alexandru Rusu va ști răspândi peste câmpia spirituală, ce i-s'a încredințat, duhul apostolic al credinții vii, al creștinismului practic și practicant, prefăcând nostalgia sfințeniei ce stăpânește sufletul duios și domol al acelor ținuturi, în elan conștient și rodnic spre viața de veci.

Prins, conștient și organic, în marele fluviu al vieții catolice, prin solida sa erudiție teologică ținută la zi, ca și prin acel delicat „sensus catholicus“ pe care i-l-a dat o neîntreruptă cercetare a altarului și obișnuința științifică a dogmelor; în aceeași vreme modern în toată puterea cuvântului, înțelegător deplin al vremilor noastre, vâltoarea cărora a ispitit dintru început — temperamentul lui de gazetar, și învâlmășala cărora judecata lui rapidă, clară, neșovăitoare a știut-o despica, hotărît și sigur, cu

adevărurile evangheliei: El este cel mai chemat să dea pastorației din noua dieceză direcția, formele și pulsația cerute de zilele noastre.

Spirit de organizator și administrator recunoscut, gospodar priceput, putere de muncă rară, perseverant în (trudă și energic în urmărirea asiduă a țelurilor propuse, El este cum nu se poate mai potrivit pentru a forma cadrele și a tăia drumurile noiei eparhii, dând întregului organism ritmul de continuă și sigură înaintare, de progres cum-pănit, de viață pururi activă pe care l-au avut toate instituțiile de sub conducerea Lui de până acum.

Adăogați la aceste însușiri — cari vor părea laude în ochii celor necunoscători, simple constatări ale unei realități ce le depășește pentru cei deaproape — sănătatea și puterea, voioșia neturburată a datoriei împlinite, stăpânirea de sine și înțelegerea necasului altora, tot atâtea podoabe pe cari noul episcop le duce zestre în noua sa cărare, și veți înțelege însuflețirea sinceră cu care va fi primită pretutindeni vestea alegerii făcute de Sfântul Părinte.

Firm convinsă, că fostul ei director și viitor patron Dr. Alexandru Rusu, prin darul lui Dumnezeu care nu va întârzia să se pogoare asupra Lui și pentru care rugăciune vărsăm către Domnul, va fi păstor bun și blând, pe urmele marelui Păstor al tuturor, apostol râvnitor spre mântuirea sufletelor, pe urmele apostolilor Domnului, plecat cu iubire spre cei mici și neînfricat în fața celor mari, părinte milostiv și arhieru

respectat, tăietor de drumuri noi în câmpia sufletelor și păstrător al bunelor așezări moștenite, ca marii vlădici din trecutul nostru. „Unirea“ îi strigă cu toată căldura inimii:

„Intru mulți ani, Stăpâne!“

* * *

Date biografice

Noul ierarh al Sionului nostru român unit s'a născut la 22 Noemvrie 1884, în Șăulia de câmpie (pe atunci jud. Turda-Arieș, azi jud. Mureș), din cinstită familie preotească. Tatăl: Vasile Rusu, protopop onorar; mamă: Rozalia născ. Sabo, o nepoată a canonicului Ioan Antonelli, cel ce își are partea sa de neînfricată acțiune în mișcările dela patruzeci și opt. Din căsătoria binecuvântată de Dumnezeu cu 12 odrasle, a acestor soți de marcă veche, mai trăiesc încă 5 frați (2 preoți, 2 advocați, 1 medic) și 1 soră (preoteasă).

Ani de formație

Cel menit de Domnul să-i fie cândva mare păstor turmei binecredincioase și luminar în biserică sa, și-a început ucenicia slovelor cu greutate îndoită: învață carte între străini, dela străini. Primarele și 2 clase liceale le face la liceul german din Bistrița. Deaci trece, încă pe doi ani, la Târgu-Mureș, unde se ține între cei dintâi elevi ai liceului ridicat și susținut de Status-ul catolic. Și tot între pușinii »pur eminenți« va rămânea și în ceialalți patru ani de studii liceale, făcute mai apoi între ai săi, la Blaj, unde în 1903 o să-și facă examenul de maturitate *eximio modo*.

Dragostea de muncă, inteligența vădită și mentalitatea-i serioasă, bine cunoscută celor puși să vegheze asupra tineretului dela aceste școli, îl recomandă atenției mai marilor bisericești, cari îl trimit în Seminarul central din Budapesta, să-și facă studiile teologice la Universitatea de acolo. Ciclul de patru ani plinit, se reîntoarce, pe lângă absolutul teologic și cu un riguros făcut. E destinat pentru Augustineu-l din Viena, unde a fost primit dar, în urma unui matentendu, rămâne să-și facă doctoratul în Budapesta, interim susținându-se din cateheză pela diferite școli primare și secundare din metropola Ungariei. Și cum labor improbus omnia vincit (cea mai nimerită deviză ce i-s'ar putea da ar fi aceasta), în Iunie 1910 ia doctoratul cu teza temeinic gândită și lucrată: A Papok nösülése a gör. kath. Egyházbán.

La datorie

Terminată odată pregătirea teologică științifică, nu stă mult să cumpănească. În ziua de sf. Ilie a aceluiași an primește darul hirotoniei, ca să se poată dedica (celibe) cu și mai multă râvnă și avânt slujbii sfinte ce-și alesese ca ideal. În 17 August 1910 e denumit profesor suplinitor la catedra de Dogmatică, (avută până aci de Msgr. Dr. Suci, ales canonic în locul lui Dr. Bunea) și totodată și prefect de studii la Seminar, precum și profesor de religie la liceul de băieți. Peste 3 ani va fi titularul catedrei de Dogmatică, în care calitate va munci neîntrerupt, până în 1918.

Nouile stări de lucruri, când cu sfârșitul

războiului mondial, îl mână la alt post. Din Decembrie 1918 și până în 10 Aprilie 1920, — ziua desființării consiliului Dirigent — e secretar general la resortul cultelor, alături de Dr. Ion Lupaș (pentru biserică ortodoxă) și Dr. O. Ghibu (la instrucție). Revenit la Blajul doririlor sale, ca să nu-l mai părăsească până la urcarea pe scaunul arhieresc al Maramureșului, în 12 Mai 1920 devine secretar mitropolitan. În luna August al aceluiași an îl vedem din nou profesor de Dogmatică și tot atunci (în 17 August) capătă și Rectoratul Internatului Vancean, pe care-l conduce cu pricepere și energie (până la 1 Octombrie 1925), mai având, cu începere dela 11 Ianuarie 1923 când, fiindu-i apreciată după cuviință, activitatea și destoinicia, fu ridicat la stalul canonical (întâiu canonic teolog, apoi custode, azi canonic scolastic), să facă în aceeași vreme și pe curatorul catedralei, — slujbă pe carea purtat-o până azi.

Natura abhorret vacuum. Noul ales al Romei pentru greaua sarcină a ierarhiei dac'ar fi capabil de ură, apoi numai vidul vieții, lipsa de ocupație, ar fi în stare s'o urască. Lucrul acesta l'au știut și alții. Așa se face că pe lângă ocupațiile menționate, îl aflăm încărcat și cu altele. Înșirăm pe grăbite: Defensor matrimonial la Tribunalul de a II-a instanță (o vreme oarecare și la Trib. matrim. de a III-a instanță, pentru diecezele sufragane); membru al Exactoratului arhidiecezan (revizuirea măcinătoare de nervi a »rașiunilor«); fisc consistorial; președinte al comisiunii pentru examinarea profesorilor de religie; inspector catehetic și referent consistorial; președinte al comisiunii pentru examinarea ordinanzilor și vizitator al caselor Congregației de surori.

Și cu asta încă n'am spus tot.

Preocupări multiple

Activ în atâtea direcții, — mai mult decât destule — e preocupat totuși și de alte chestii mari, bisericești — spirituale. Chestia catehetică, bunăoară. Pentru a o duce la bun sfârșit cu un ceas mai din vreme, scrie două manuale de catehism (unul în colaborare cu păr. Roșianu); stimulează și pe alții să ne deie manuale potrivite pentru școlile secundare (Dr. Ciplea, I. Georgescu, Dr.

Brinzeu, Dr. Fireza); elaborează noul plan de învățământ la școlile secundare; e sufletul comisiunii catehetice organizate și conduce peste 5 ani Reuniunea mariană a elevilor de liceu din loc (1912—1918) înfiripată pe vremea păr. Dr. Nicolescu. Și la care dintre preoții Blajului au bătut la ușă și deatunci încoace mai mulți elevi dela liceu, școala de meserii, mai mulți servitori și servitoare, săteni și sătence din jur, ca să-și descarce, sub patrafir, sufletul, de povara păcatului...? Cine poate zice c'ar fi stat mai mult ca această slugă a Domnului, în confesionalul din catedrală, c' când acest confesional a fost aranjat acolo din grija curatorului actual?

Politică militantă a făcut în 1919—1920, pe vremea guvernului Vaida, când e ales deputat. Candidează și sub guvernul Averescu, în 1920, la Teaca. Cele văzute cu acel prilej l'au desiluzionat însă cu totul de »idealul« politicii militante. S'a retras de pe această arenă, urmând să facă politică culturală. Cetitorii »Unirii« cunosc bine gândul drept, cuvântul deschis și conduita consecventă a fostului Director al acestui ziar.

Miles Christi

Atracțiile vieții sufletești-culturale: acestea singure îl pot ținea în mrejele lor. Adună bogății de natură duhovnicească-intelectuală și le samănă cu mână largă, în lumea celor simpli dela sate, pe calea graiului viu (ca membru în comitetul pentru misiuni populare ține zeci de misiuni) și în lumea celor cu carte pe calea slovii tipărite, redactând »Cultura Creștină« dela 1 Ianuarie 1911 până în Decembrie 1918, apoi preluând »Unirea« în 1921, întâiu o scoate ca redactor, fără director, mai apoi ca director, făcând și aci, ca la »Cultura Creștină«, până în zilele din urmă, pe muncitorul care nu știe de odihnă și cruțare, trezind curaj, sulevând idei (de ex. ideea înființării »sf. Uniri« în cel dintâi consiliu al căreia intră ca membru) rămânând acelaș bărbat dintr'o bucată, care știe să fie naționalist intransigent în vremile de cumplită urgie a războiului¹⁾, fără să fie șovinist în timpurile de după războiu; săpându-și urmele de

¹⁾ Vezi Foița din acest număr al »Unirii«.

Foița „Unirii“

Spre lumină

Discursul M. S. Regelui la serbările jubilar ale Universității din Cluj

Veacuri dearândul, Românii din Ardeal s'au trudit să dobândească, dela stăpânirile trecute, o Universitate Românească în aceste colțuri ale Daciei.

Acest ideal s'a îndeplinit, acum zece ani, sub stăpânirea prea iubitului Meu Părinte, Ferdinand I. întregitorul României. Sunt mai în măsură ca ori și cine, să știu dragostea și grija cu care urmărea acest așezământ de înaltă cultură, care este astăzi Universitatea Daciei Superioare. Iubitor de știință cum era El, crearea și dezvoltarea acestei școli, umplea sufletul Său de bucurie și n'a fost om mai fericit ca El, când a văzut întrunindu-se aici, în inima României transcarpatine, acea falangă de profesori, din toate colțurile țării, cari cu sufletul plin de avânt au venit să-și pue știința și munca lor în serviciul prestigiului și renomei patriei.

Cu nespusă dragoste și cu avânt plin de entuziasm au venit aici oameni aici, înțelegând că, din școală și din știință trebuiau să fecă un apostolat patriotic. Sufletul ori cărui adevărat român se umplea de bucurie privind

cel înălțător avânt și azi, când serbăm atât de frumosul deceniu de muncă încordată, suntem datori să ne descoperim cu evlavie în fața amintirii acelor, cărora Atotputernicul nu le-a hărăzit să fie astăzi printre noi: Ion Paul, dr. Ion Ursu, Vasile Bogrea, dr. George Bilascu și iubitul meu profesor Murgoci.

Dar și acești dispăruți, ca și acei cari sunt prezenți la muncă, nu sunt decât urmașii acelor generații de luptători pentru cauza culturii românești în aceste ținuturi. De prin veacul al XV-lea Românii au arătat dorul lor de cultură și chiar dacă nu au reușit întotdeauna să o facă pe teritoriul lor, totuși pentru neamul nostru și pentru afirmarea puterii culturale a rasei latine, ei au dat prinosul lor altora.

Să nu uităm, că primele Universități din Ungaria, cea dela Pojon, și cea dela Buda, au fost întemeiate, în 1497, de un român, Matei Corvinul Regele Ungariei. Mai târziu, în 1566 tot un român, Nicolae Olahus, cu ajutorul jezuiților, a întemeiat Universitatea din Târnăvia.

Dar nu numai din aceste părți ale României a plecat cultura românilor peste hotare. Și vecinii nostri din răsărit ne datoresc nouă, contribuția culturală ce le-au adus-o moldovenii. În veacul al XVII-lea mitropolitul Kievului, Petre Movilă, a organizat viața bisericească și învățământul superior din Rusia, urmat de aproape de Antioh și Dimitrie Cantemir, întemeietorii curentelor literare rusești.

Cu toate că românii dădeau aceste elemente de valoare, totuși ei n'au putut dobândi școala lor. Căci Universitățile create în 1581 de Ștefan Bathory la Cluj și în 1629 la Alba-Iulia de principele Gavril Bethlen, erau instituții create mai mult pentru propagandă religioasă decât pentru cultură. Abia după 1698, când dinastia habsburgică reînființă în folosul jezuiților Universitatea clujană, au putut unele valori românești să pătrundă într'ansa prin calitatea lor de jezuiți, Andrei Illia, Antonie Muscă, George Buitul, Vasile Dobra, ei au dus lupta pentru catolicism și grație lor s'au putut introduce caracterele alfabetului latin în limba română, prin tipărirea în 1774 a unei bucoave românești. Mai târziu, sub Maria Tereza, a funcționat în această Universitate reorganizată, un oculist: Ion Piuaru.

Lupta românilor pentru școala lor însă s'a urmat cu îndârjire. În 1821 găsim pe vestitul scriitor Tichindeal, intervenind și el pentru o Academie românească:

»De un seminar însă trebuie gândit
Și pe lângă el un mare convicț
Ba și de o Academie
Cum trebuie să fie...«

Această Academie, a fost întemeiată de George Lazăr, dar nu pe teritoriul ardelenesc ci în România liberă, la București. El fu urmat de alții ca: Bărnuțiu, Laurian, Aron, Maioreseu, cari desnădăjduiți, au dus puterea lor de muncă

neșters în inimile generațiilor tinere ce l'au cunoscut ca Rector al Internatului Vancean și ca Rector al Seminarului Teologic, căruia-i dă un Regulament nou, îl reface de așa, (refector, sale de prelegeri, sale de studii, capelă ș. a.) încă e o mândrie a institutelor de învățământ din mica noastră Romă.

Viața socială a orașelului nostru se va resimți și ea de golul ce-l lasă după sine cel ce luase parte activă la tot ce-i pulsație vie și sănătoasă aici (membru în comitetul Casinei, mai apoi președinte a ei; membru în consiliul de înființare al cooperativei »Ajutorul« mai apoi președintele ei; membru în consiliul de înființare al »Electricei«; președinte al comitetului pentru serbările jubilar; curator îngrijit de încălzirea centrală a catedralei și de podoba ei ș. a. ș. a.).

Și la câte realizări de stil mare nu s'ar mai fi putut aștepta, în primul rând, Blajul nostru, dela cel ce-și închinase viața bisericii, neamului și Blajului...?

Atotputernicul însă, deacum încolo, îl cheamă la muncă într'alte părți. Plecați în fața rânduelii celui Preafalt și deplin convinși că viitorul nu va fi decât continuarea trecutului și a prezentului de muncă fără preget și de jertfă ad majorem Dei gloriam, ne mângăiem în pierderea ce-o îndurăm cu gândul: Mai mari decât acestea vom vedea!

Două mii de ani dela nașterea poetului Virgiliu. La 15 Octomvrie c. s'au împlinit 2000 de ani dela nașterea marelui poet latin Publius Virgilius Mare, poetul clasic al latinității, ale cărui opere sunt și azi o adevărată mândrie a omeniei. Deși a trăit abia 50 de ani (70—19 înainte Hristos), ne-a lăsat în *Eclogele* și *Georgicele* sale, dar mai presus de toate în opera sa principală, în măreața epopee a *Eneidei*, lucruri mai de preț decât alte generații întregi. Din prilegiul acestei aniversări, întregă lumea civilizată a aranjat comemorări și festivaluri vrednice de memoria acestui geniu al latinității. Nicăiri însă ele n'au fost mai impunătoare decât cele din Italia și mai ales cele dela Pozzuoli, lângă Neapol, unde își doarme somnul de veci.

Un document al vremii

Adresa Sfântului Sinod către ministerul instrucțiunii și cultelor — Averile și privilegiile noastre — Ideologia conducătoare a ortodoxiei românești de astăzi

de prof. AUGUSTIN POPA

În zece ani am învățat multe. Și ne-am împăcat cu multe. Știm, de-o pildă, că biserica noastră este o pacoste pentru neam și țară. Creată de unguri pentru a strica pe români, ea stă și azi în slujba străină a Papei care, în orgoliul lui fără margini, tinde să ne cutropească. Iezuită din fire, ea a fost alintată în trecut de guvernele din Pesta, dădăcită de cele din București, între care în special cel din urmă, al dlui Maniu, a încărcat-o cu toate privilegiile posibile. Pe deasupra — asta am aflat-o și noi mai târziu, fiind o taină din cele mai severe ascunse — are averi fantastice, de cari nici se știe, nici e bine omului a grăi. Astfel situată, e numai firese că-și face de cap. De neastâmpărată ce-i, se năpustește într'una asupra ortodoxilor, le ia cu forța pământul, bisericile și sufletele. Așa că biata ortodoxie, săracă și blândă, nu mai poate face un pas înainte, trebuind să-și țină toate energiile în luptă pe frontul „uniat“... Doamne ferește!

Toate astea, și multe altele, le știm de rost. Mai mult: începem a crede și noi înșine — ni-se spune deatâteaori — că suntem într'adevăr foarte puternici, foarte bogăți, foarte periculoși și șmecheri de minune. Ce să faci? Ne-am născut în zodie bună și pace! Nici nu ne mai impresionează astfel de elogi obișnuite și nu mai reacționăm la ele. Le socotim firești și de sine înțelese.

Mai nou însă ni-s'au adus asemenea măguliri din loc atât de înalt, cu atâta greutate, încât ne simțim datorii să le dăm cinstea cuvenită. E vorba de *adresa Sfântului Sinod către ministerul instrucțiunii și cultelor, iscălită de însuși patriarhul Miron* și publicată de ziare la începutul acestei luni. Regretăm că nu o putem reproduce în întregime. Părțile esențiale urmează:

»Citesc în ziare, — scrie Sfântul Sinod (!) — că în luna aceasta își va începe activitatea o nouă episcopie gr.-cat. în Ardeal, la Baia Mare... Întru cât o asemenea instituție va reclama a fi susținută din banii statului avem nu numai dreptul, ci și datoria cetățenească a cere, a insista, ca onor. guvern să păstreze cuvenita proporție legală și echitate între biserici (art. 31 din legea cultelor).

Este acum știut și constatat, că *biserica gr.-cat. română din Ardeal are mijloace materiale mult mai mari decât biserica ortodoxă. Acea biserică este de altă parte încadrată în organismul bisericii apusene, care dispune de atâta avere, încât — procedând cu dreptate — n'ar avea lipsă de nici un ajutor dela stat. Totuș enormele ei averi — date tot de stat — i-s'au lăsat libere; și susținerea ei integrală s'a luat în bugetul statului. O mai mare nedreptate se mai poate face din partea statului român?*

Alăturtez sub ./ 2 file cu un studiu asupra bugetului țării, din datele cărui reiese *revoltătoarea disproporție, cu care statul ajută biserica catolică unită, față de cea ortodoxă.*

Necesitatea înființării unei noi episcopii gr.-cat. nu suntem noi competenți a o constata... Dacă nu cer bani dela stat, s'o facă. Dar statul nu ar putea justifica cu nimic a lua în buget cheltuielile ei; și încă fără lege specială. La noi și o parohie, care reflectează a fi luată în bugetul țării, se declară prin lege; iar la alte confesiuni să se admită chiar eparhii noi, fără a se pronunța parlamentul — *asta e o procedură de privilegii, ce azi nu se mai poate admite. De aceea subsemnatul — ca regent — n'am putut iscăli concordatul, căci simțul meu de echitate și dreptate mă îndemna să îndrum, pe toți — nu numai pe unii — la lege. Nici un guvern nu va fi în stare să justifice asemenea privilegii.*

E numai firese, că o astfel de scrisoare a făcut vâlvă. Gazetele au aflat-o senzațională. Din punctul lor de vedere, bine'nțeles: cel politic. Găsim, că este un atac neobișnuit de greu împotriva guvernului, deosebit de simțitor la astfel de levituri din cauza religiei președintelui. Acest caracter al adresei îl găsim motivat cu mai multe considerente. Mai întâi: scrisoarea însăși protestează împotriva noii episcopii unite din „datorie cetă-

în Principate și au pus temelie Școalei românești ducând cu hotărâre lupta.

Cei rămași de partea aceasta a Carpaților, n'au pierdut nădejdea și l'au urmat.

Ce poate fi mai frumos decât aceste frumoase rânduri din testamentul lui Avram Iancu: „Voesc dară și hotărât dispun, ca după moartea mea, toată averea mea mișcătoare și nemiscătoare, să treacă în folosul națiunii, pentru ajutor la înființarea unei Academii de drepturi, tare crezând că luptătorii în numele legii vor putea scoate dreptul națiunii mele“. La 7 Sept. 1867, mitropolitul Șulțiu testează averea lui pentru înființarea unui așezământ de mare cultură națională, iar în Aprilie 1870 Adunarea generală dela Năsăud, hotărăște strângerea unui fond de 600.000 fiorini pentru executarea acestei dorințe. Toate aceste eforturi, au fost răsplătite însă cu memorabilul Decret Imperial, prin care se înființează la Cluj a treia Universitate ungurească.

Astăzi țărâna acestor luptători tresaltă de bucurie, și sufletele lor se scoboară din locul de verdeață unde cu dreptii se odihnesc, binecuvântându-ne pe Noi, urmașii și înfăptuitorii idealului lor.

Ce bucurie a fost pentru întreaga suflare românească, când în urma străduințelor Consiliului Dirigent, în ziua de 3 Nov. 1919, mult regretatul Vasile Pârvan, a deschis cursurile Universității din Cluj, înfăptuit pe vecie românească. De zece ani, Universitatea Daciei Su-

perioare „Regele Ferdinand I.“ a muncit fără preget, grație râvnei depusă de valoroșii ei profesori, care au priceput așa de bine rolul și datoria lor. În institutele Universitare se face știință curată, care sporește, pe zi ce trece, patrimoniul cultural al patriei românești, și al lumii întregi.

Eu, Regele vostru, în această zi de sărbătoare, vă aduc mulțumirile Mele pentru munca depusă și pentru frumoasele rezultate dobândite. Precum vechile Universități române din București și Iași, au fundații domnești, Am hotărât să înființez aci la Cluj o Fundație Științifică, care va purta numele de „Institutul de cercetări științifice Regele Carol II“. Doresc ca Universitatea, prin reprezentanții ei, să-Mi dea tot concursul pentru reușita acestei opere, în care Noi punem cele mai mari nădejdi. Doresc încă, să aduc salutul Meu și prinosul Meu de recunoștință acelor cari pentru dragostea ce au arătat-o (țării mele, li-se conferă titlul de „doctor honoris causa“.

Munca depusă în acești zece ani este pentru Mine și pentru țară, o chezășie de progres și nu pot face astăzi o urare mai caldă decât aceea că, atât profesorii cât și studenții să urmeze totdeauna pe aceiași frumoasă cale pe care au început.

Cetiți și răspândiți: „UNIREA“

9 Maiu 1918

Demnitatea noastră la alegerea de mitropolit*)

Pentru alegerea de mitropolit forurile competente au fixat ziua de 9 Maiu (26 Aprilie st. v.) c., ziua sfântului sfințitului martir Vasilie, episcopul Amasiei.

În fața acestui fapt împlinit, care pe ziua numită ne pune înaintea urnei din catedrala Blajului, primul gând trebuie să ne fie la Dumnezeu, pentru a cere dela ei *lumină cerească și tărie de suflet*, fără de cari toate opintirile noastre în jurul unei bune și reușite alegeri vor rămânea fără efectul dorit. Vremea ce ne mai desparte de ziua alegerii este abia de câteva săptămâni, dar totuș de ajuns, pentru ca prin rugăciuni pii și curate, făcute de toți fiii provinciei noastre bisericești, să putem dobândi dela părintele milelor „*spiritul înțelepciunii și al înțelegerii, spiritul sfatului și al puterii*“ (Ișaiia 11, 2).

1. *Lumina cerească*, care ne va da „*spiritul înțelepciunii și al înțelegerii*“ dumnezeiești, ne va deschide ochii, pentru ca să vedem limpede situația în care se găsește biserica noastră, să cunoaștem temeinic lipsele ei și să

*) Pentru a ilustra atitudinea avută de noul episcop al Maramurășului în vremuri grele — cum au fost cele de pe vremea ultimei alegeri de mitropolit (1918) — reținem acest articol din fruntea numărului dela 10—25 Aprilie 1918 al revistei »Cultura Creștină«. N. R.

țenească. Apoi: atât prin „studiul asupra bugetului“, cât și prin memoriul în cauza episcopiei din America de Nord, ea este o urmare directă a „congresului național bisericesc din toamnă“, recunoscut de toți, chiar de către buni și mari ortodocși, ca un fel de comitet liberalo-averescan fuzionat. În urmă, n'ar fi lipsită de semnificație nici situația politică din timpul când s'a produs intervențiunea.

Noi refuzăm discuțiunea pe acest teren. Privim laturea strict bisericească. Vrem să credem, fără nici o rezervă, că scrisoarea patriarhului Miron a fost inspirată numai și numai din grija și îngrijorarea lui de mare păstor sufletesc, împreună, firește, cu simțul de înaltă răspundere cetățenească. — Această râvnă este cât se poate de laudabilă.

Felul cum înțelege însă Sfântul Sinod să susțină interesele bisericii ortodoxe este surprinzător. El dă scrisorii o importanță documentară de primul rang. Nu prin noutatea cuprinsului, ci prin fixarea oficială a liniei de gândire, a tendințelor și a nivelului ideologic dela conducerea bisericii dominante.

Sfântul Sinod „citește în ziare“ (!) despre noua episcopie a Maramureșului. Ce face? Protestează să fie plătită dela stat, fiindcă „este știut și constatat (sic!) că biserica gr-cat. română din Ardeal are mijloace materiale mult mai mari decât cea ortodoxă“, fiindcă „enormele ei averi, date tot de stat, i-s'au lăsat libere...“ și fiindcă „este încadrată în organismul bisericii apusene...“ — Ar fi revoltător, dacă n'ar fi prea trist: Sfântul Sinod plagiază înțelepciunea lui Tudor-Dominantul. Dar, în sfârșit, Sfântul Sinod nu-i dator să ne cunoască. Este însă cineva care știe precis grozăviile scrise pe hârtia adresată ministrului: Patriarhul care iscălește. El știe cu siguranță, că: a) biserica română din Ardeal n'a avut nici odată „averi enorme“, fiindcă se știe precis cât a avut; b) aceste averi numai în parte i-au fost date de stat și foarte multe au fost rodul sbuciumului supraomenesc al vlădicilor postelnici, canonicilor și altor fruntași ai bisericii noastre, cari și-au chinuit trupurile lor în sărăcie pentru a lăsa un codru

de pâine viitorilor cărturari ai neamului oropsit; c) aceste averi, oricât de sfinte prin originea și întrebuințarea lor, nu s'au lăsat libere, ci s'au expropiat fără milă, după litera legii nemiloase, așa încât venitul lor total astăzi abia face mai mult decât penziunea unui fost regent; d) nu este luată în bugetul statului susținerea integrală a bisericii noastre, ci venitul ce bruma are de-acasă, se deduce în buget; e) deși integrală în biserica catolică universală, (ale cărei averi grozave ne-ar plăcea să ni-se spună unde sunt: în Italia, Franța, Germania... noi nu le știm!) ea trebuie să trăiască din propria putere, ca toate neamurile lumii adăpostite în sinul acestei mame comune. Toate acestea le știe, precis și sigur, patriarhul Miron. Totuș, afirmă contrarul.

Dar să trecem. Despre „revoltătoarea disproporție, cu care statul ajută biserica catolică unită față de cea ortodoxă“, am mai vorbit și altă dată. Am arătat că: a) la „studiarea bugetului“ comparația se poate face just numai între bisericile, unită și ortodoxă, din Ardeal, nu pe toată țara, organizația și condițiunile de pastorație nefiind asemănătoare decât pe aceeași unitate de teritor și tradiții; b) chiar și între bisericile surori din Ardeal comparația nu se poate face pe singuraticile articole, în care caz biserica ortodoxă din Ardeal nu se poate plânge de disproporție, decât în favorul ei; c) observațiunile Sfântului Sinod privitor la buget au fost prezentate la fel, cred, cu cele două file din scrisoare — în comisiunea Camerii la alcătuirea bugetului și comisiunea compusă în cea mai mare parte din buni ortodocși a judecat temeinicia lor; d) dorim să se desvolte măcar până la nivelul nostru din Ardeal și biserica din vechiul regat, în care scop cerem să i-se dea de către stat tot sprijinul posibil. — Cu toate acestea Sfântul Sinod ca și „Telegraful“, jonglează înainte cu aceleași argumente trase de păr. cu aceleași cetire, articoli de buget tendențios adunați, — din cari nu uită niciodată, firește numărul „enorm“ al canonicilor noștri! — în firma credință că vor fi crezuți pe cuvânt și fără control.

Dar regimul de privilegii în care ne lăfăim se vede mai ales în faptul că episcopia noastră de Maramureș va fi, horrible dictul, trecută în buget *fără lege specială*. Asta ca o urmare a concordatului pe care patriarhul Miron, pe atunci regent, având „simț de dreptate și echitate“, a refuzat să-l iscălească. — Ciudățenia acestei argumentări e izbitoare. În loc să ceară continuu o cât mai deplină autonomie și independență internă față de stat, cauză pe care o susținem și noi cu toată convingerea, Sfântul Sinod ia și aici calea negativă: să nu se admită nici altora. Apoi: deși Concordatul prin care se înființează noua episcopie e ratificat de Parlament, deci: lege, persistă în a pretinde încă o lege specială. În urmă nu va scăpa nimănui deosebit de grava mărturisire a Patriarhului. Dacă era așa de convins că toate guvernele, de zece ani încoace au tradat interesele țării lucrând la încheierea acestui contract, dacă avea viziunea clară a nenorocirilor cari vin peste neam din pricina lui, de ce s'a mulțumit, ca regent, cu un simplu și ineficace refuz de a iscăli? Avea argumente mai tari și mai convingătoare. Era dator să le întrebuințeze pe toate, până la ultimul. N'a făcut-o. Iar acum: protestează!

N'a protestat însă, firește, la votarea constituției, ca biserica ortodoxă să fie ridicată peste toate celelalte, dominantă. Dimpotrivă. Totuși: privilegiații suntem noi!

Așa, în linii mari, scrisoarea Sfântului Sinod. Ea nu este un act demn de afirmare ortodoxă, ci pur și simplu o ieșire anti-unită. În loc de a-și cere și elupta prin vrednicie drepturile, ea protestează și neagă pe ale altora. Deci: în loc de acțiune, negațiunea este metoda și spiritul conducător al supusului organ ortodox.

Alăturat acest caracter negativist la cele două mari contradicțiuni în cari se consumă puterea dinamică a ortodoxiei diriguitoare: tendința statornică de-a fi dominantă, și pândă în aceeași vreme că noi suntem privilegiați, și străduința ei hotărâtă de a ne desființa, făcându-ne totuși pe noi turburători ai păcii confesionale, icoana ideologiei cărmuitoare și linia direcției de evoluție în ortodoxia româ-

ne pătrundem cu adevărat de interesele ei de viață. În numărul din urmă al acestei reviste am stăruit mai pe larg asupra acestor interese, din cari oarecum dela sine se desprind lipsele și trebuințele bisericii noastre. Asupra lor nu mai insistăm de astădată, deși atât de multe s'ar mai putea adauge în spiritul acelor considerații, fiindcă avem convingerea, că cititorii noștri vor ști desigur să le suplینească, cel puțin în parte, și dela sine. Dar nu putem să nu ne oprim un moment asupra situației în care se găsește acum biserica noastră, spre a vedea ce concluzii, ni-se impun din considerarea ei pentru ternariul ce va trebui să iasă din urmă.

Biserica noastră este astăzi într'o situație din cele mai dificile. O trezire a ei din amorțeala semiorientală, o renaștere a ei pe întreaga linia, ori cu alte cuvinte necesitatea unei puternice consolidări interne, sunt lucruri, cari formează programul firesc al celui mai apropiat viitor. Decât, acestea se pot ajunge numai așa, dacă împrejurările externe le favorizează, dacă liniștea internă a bisericii nu este turburată prin nici o primejdie mai grea din afară. Dar cine ar putea spune, că acesta e cazul nostru? Ori este doar cineva, a cărui inimă să nu sângereze și astăzi pe urma loviturii grele ce ni-s'a dat prin dismembrarea celor 73,225 de credincioși, alăturați, în cea mai bună parte fără voia lor, la vlădicia de Hajdudorog? Credincioșii din parohia puternică (peste

1500 de suflete) și curat românească a Vașadului ne întreabă dacă mai pot ei avea nădejde, să prăznuască vreodată sărbătorile așa cum le-au primit dela părinți. Și noi, deși știm, că în 1914 era p'aci să se facă ceva din revizuirea bullei „Cristifideles“, n'avem astăzi cuvânt să-i putem asigura, că vor fi așezați de nou sub blăduirea episcopiei noastre ordane. Imprejurările externe, cari atunci ne imbiau o mică rază de nădejde s'au schimbat astăzi — hotărît fără nici o vină a acestei bisericii! — esențial spre mai rău. O știm doară cu toții, că astăzi nu întărirea bisericii noastre este la ordinea zilei, ci slăbirea ei totală și din temelii prin încorporarea ei în sinul autonomiei catolice regnicolare. Apoi programul faimos de a crea pe o largă întindere o „zonă culturală maghiară“, care înseamnă nimicirea a zeci și poate a sute din școlile noastre confesionale, este a doua dovadă grăitoare pentru aceasta. Și acestea ajung! Din considerarea lor se poate convinge oricine, că biserica noastră poate nici când n'a fost primejduită mai greu — în înseși temeliiile sale —, decât în zilele noastre, situația ei poate nici când n'a fost mai dificilă, decât acum în preajma alegerii noului nostru mitropolit.

Și să nu ne amăgim! Situația aceasta cu siguranță nu se poate schimba prin *târgueli mdrunte* cu aceia, cari ne-au creat-o, ci singur așa, că strângându-ne rândurile ne vom ști lupta bărbătește pentru drepturile noastre sfinte,

impunând respectul cuvenit tuturor, cari cred, că pot să nu ne respecte. Prilej mai potrivit pentru a da o dovadă despre demnitatea și conștiința de care suntem capabili, ocazie mai nimerită pentru a impune tuturor respectul cuvenit față de puterea noastră de viață, decât alegerea apropiată de mitropolit, nici că putea să ni-se imbie. De aceea credem, că e neapărat de lipsă, să nu scăpăm acest prilej, să nu pierdem această ocazie. Ziua de 9 Maiu din acest an trebuie să fie pentru biserica noastră o zi istorică din cele mai însemnate, o zi de luminoasă îndrumare a rosturilor noastre bisericești și școlare, pentru decenii și veacuri. Și va fi așa, dacă în urna de alegere din fața sfântului chivot nu va intra nici un singur nume, care într'o formă sau alta, reprezintă un program de umilire și abdicatie. O pretinde aceași situația în care se găsește biserica noastră, o pretind interesele de viață și marile ei trebuințe, dar — dacă-i iertat să facem aici o gradație — mai pe sus de toate o pretinde demnitatea noastră și noi credem tare, că bunul Dumnezeu ne va lumina cu „spiritul înțelegerii“ acesteia.

2. Dar atâta nu ajunge. În rugăciunile noastre trebuie să mai cerem dela Dumnezeu și *tăria necesară de suflet*, „spiritul sfatului și al puterii“.

Motivul este la îndemâna oricui. O luptă ce se dă pentru un ideal, care eschide interesele familiare și ambițiile personale, își are

nu par de loc mângâitoare. Ea trebuie să fie pe gânduri, nu atât pe noi, cât mai pe fiil buni și devotați ai bisericii ortodoxe, cari merită o altfel de conducere.

Impresiiile unui călător străin des-Blaj. Secretarul general al Ligei mondiale catolice (Moka), d. Wilhelm Solz-din Köln, în călătoria-i de studii între-lunile August—Septembrie a acestui Europa sudostică, s'a abătut și pela noi, aici în Blaj, oaspele Seminarului teologic. întors acasă, își pune pe hârtie impresiile călătoriei, spre a le împărtăși cercului de prieteni, fără gândul publicității.

Străduindu-se cea mai desăvârșită tăcere pri-celălalte puncte atinse în această „Dare-mă”, — mic mărgăritar de bun simț și de — socotim, totuși, a nu comite o in-ție supărătoare pentru d. Solzbacher, dacă în vileag câteva rânduri privitoare la Blaj această tipăritură—epistolă, ce ne-a sosit.

— Iată-le:
Blaj. În această metropolă a Românilor de rit grecesc... am fost găzduit în seminarul teologic de sub conducerea Msgr. *Alexandru Rusu*. Excelența Sa mitrop. *Suciu* a vorbit de-o convorbire de trei sferturi purtată în italienește. Am făcut cunoștință și cu DD. canonici și profesori și am avut prilej să discutăm despre anumite lucruri. Casa seminarială pot s'o spun c'a stăpânit o mai perfectă babilonie limbistică, trebuind să înțeleg cu singuraticii domni în cele mai multe limbi. Așa s'a vorbit în franțuzește, englește, nemțește, englezește, latinește, ru-românește și la dorința obștească amfinut să cuvântare în esperanto. Am fost primit și de părinții *Asumptioniști*, cari se pre-luaci ca o colonie într'adevăr internațională: francez, 1 belgian, 1 englez și 1 laic român... Invățământul superior în- pe lângă toate mijloacele bănești dispo- ne însemnate, e aranjat splendid. Multu- c. pâr. secretar mitropolitan *Racoțian* etc.“
Notăm aceste șire interesante pentru acum poate că și pentru mai târziu.

Alma Mater

— Reflexii prilejite de prasniciul Universității române clujene —

de prof. Dumitru Neda

Biserica nu se teme de adevăr. De nici un adevăr. Acesta nicidecum nu i-a fost vrăjmaș. Dimpotrivă: i-a fost aliatul cel mai credincios în toată vremea. Istorie, drept, științe naturale, filosofie, dimpreună cu toate celelalte științe și cu toate ramificațiile lor, *întru cât a fost și este adevăr în ele*, n'au făcut și nu fac altceva decât să se întrecă întru a-și aduce tributul lor de admirație acestei instituții mă-rețe, rânduită de însuși Adevărul întrupat, să fie stâlp și întărire adevărului (1. Tim. 3, 15).

Mireasa Domnului pătrunsă de adâncimea și bogăția vorbii sfinte: adevărul vă va slobozi pe voi (Io. 8, 32,) s'a sbătut din răspuseri să răspândiască în lume acest leac izbăvitor de întunecatele boale ale păcatului și ale ne-științei. Cu pilda și cu graiul, de pe amvon și dela catedră, asta una s'a silit să facă: să isgonească prostia și păcatul din minți și din inimi. Pe toți câți în privința aceasta n'au lucrat împotriva ei, i-a socotit de tovarăși ai săi, i-a îmbrăbătat, le-a binecuvântat gândurile, i-a ajutat să-și poată înfăptui întreprinderile, le-a pus la dispoziție cu dragă inimă mijloacele sale materiale și morale, energia sa banul său, întreg entuziasmul sacru al său.

Așa, o vedem că prinde gândul lui Carol cel Mare († 814) privitor la binefacerile școlii și îngăduie, cu bucurie, lui Alcuin († 804) să vină din țara lui Albion pe pământul Francilor, dimpreună cu Fredegiso, teologul subtil și cu irlandezul Feargil (care o să fie ales de epi-scop după 756), întemeietorii vestitei Schola palatina. Tot persoane bisericesti pleacă tot într'acolo, și tot într'acel scop, și din Italia vremilor de atunci: Petru de Pisa († 799), Paul Diaconul († 799) și patriarhul Paulin († 804) al Aquileii. Cei dintâi apoi, cari secondează gestul împăratului sunt episcopii. Prin stră-duințele și din danile acestora răsar școale la Tours, Lyon, Orleans, Reims, Tolosa, Aniane,

Corbia, Reichenau, Fulda, Hirschau, Utrecht și alurea¹⁾

Dela umilele școale a statului și până la universitate, biserica s'a îngrijit ca pâinea în-vățăturii sănătoase să fie frântă fără preget fiilor săi. Din 44 de universități înființate până la 1400, nu mai puțin de 31 sunt fondate prin diplome papale. Așa de ex. universitatea din Pisa își datorește înființarea (1343) lui Cle-mente VI, cea din Ferrara (1391) lui Bonifa-cius IX; cea din Toulouse (1233) lui Gregoriu IX; cea din Montpellier (1289) lui Nicolae IV; cea din Avignon (1303) lui Bonifaciu VIII, cea din Cahor (1332) lui Ioan XXII, cea din Grenoble (1339) lui Benedict XII, cea din Hei-delberg (1385) lui Urban VI, cea din Köln (1388) și Erfurt aceluiași. — Altele sunt fon-date prin documente imperiale și papale tot-odată. Așa universitățile din: Huesca, Perpignan, Lisabona, Coimbra, Perugia, Florența, Piacenza, Pavia, Praga, Viena, Cracovia, Alcala, Upsala, Louvain, Leipzig, Freiburg, Tü-bingen Wittenberg și altele²⁾. Nu se poate să uităm apoi din șirul atâtor focare de lumină, se-înțelege, nici acea „*omnium studiorum nobilissima Parisiensis civitas*”, mândria evului mediu, ctitoria lui Inocențiu III († 1216), dezvoltarea căreia a format grija lui de căpetenie și a ur-mașilor săi, îndeosebi a lui Gregoriu IX. († 1241). Asta pentru că, din punctul lor de vedere, uni-versitatea din Paris nu putea să fie decât una din două: ori cel mai puternic mijloc de ac-țiune de care dispune biserica întru răspân-direa adevărului, ori un izvor inepușabil de greșeli, capabil să învenineze toată creștină-tatea³⁾.

La fel a judecat și judecă biserica și astăzi în chestia însemnătății învățământului universitar. Își înțeleg „magistrii” vremurilor noastre rostul lor de apostoli ai adevărului mai presus de toate, mai presus de vanitatea lor personală și de orice altă meteahnă, — e bine. Jertfesc adevărul de hatărul orgoliului propriu ori din altă pricină păcătoasă, — e un blăstăm. Valul de întunec și venin trece în sufletele ascultătorilor, iasă în stradă, nă-vălește în familii, năpădește totul, pârjolește și pustiește.

Hegel își începea prelegerile semestrului de vară, în 1820, cu cuvintele: „Pot s'o spun și eu cu Hristos: Eu învăț adevărul și: Eu suat adevărul”. Și după el câți alții, neasemănat mai neînsemnați, nu lasă să se înțeleagă aceeași autodivinisare din vorba lor de pe catedră! De geaba le-ar aduce cineva aminte unora ca aceștia cuvântul poetului:

Das Wahre ist schon längst gefunden,
Hat edle Geisterschar verbunden,
Das alte Wahre, fasst es an!

În zădar li-se va spune că atunci, „când (în calitate de profesor de universitate) predai lecții, când îți exerciți profesoratul față de studenți, când vrei să le faci instrucțiunea și să le dai pregătire necesară, aceasta nu în-seamnă că trebuie să-i faci să învețe ultimele rezultate ale științei respective, căci *aceste re-zultate sunt schimbătoare*. Rolul profesorului e altul: să învețe pe studenți ca să creeze singuri, să-i învețe *metodele științifice*, să-i

¹⁾ Cf. *Gius. Cărd. Hergenröther* — Rosa: *Storia Universale*. Firenze. 1904. vol. III. pag. 115—116.

²⁾ Cf. Ep. *Nicolescu*: *Papii și opera lor*. Lugoj. 1926. pag. 75.

³⁾ Cf. *E. Gilson*: *La Philosophie au Moyen Age*. Paris. 1925. pag. 128. 132.

cauna greutățile sale. Trebuie să fim deci atinși, că nici lupta noastră pentru a scoate la lumină un ternar, care să reprezinte un program ce răsare spontan din interesele de viață ale bisericii noastre, un program de unitate și conștiință, nu va fi ușor. Dar să nu ne descurajeze, ci mai vârtos să ne dăm putere. Cauza noastră e dreaptă și merităm să luptăm pentru ea în numele Domnului și să mergem spre binele și mântuirea Sionului nostru iubit, nime nu-i iertat să ne găsească în lipsă de multă tărie mai ales în vederea adevăratei poveștilor, ce s'au pornit — poate ca încă când până acum — în jurul acestei alegeri. Dacă, alegerea numai atunci va fi aprobată, și va intra în ternar și vre-un patriot pe neașteptat, că ministrul Apponyi și-ar fi asigurat pentru cazul contrar la Maiestatea Sa o nouă alegere, și alte multe de acestea. Cine poate să le creadă?! Credința noastră în ele s'au pornit tocmai de aceea, pentru că au un temelie solid. Scrisoarea ministrului Apponyi adresată în cauza alegerii Ordinaria-tului nostru zice anume, că dorește să fie aleși „cari în cea mai mare măsură să se distingă de iubirea și încrederea, de stima și reverința preoțimii alegătoare” și aceste sunt cele ale însuș ministrului spulberă orice discuție de poveste. Dar oricum ar sta lucrul, noi aceste povești nu ne pot influența. Maiestatea Sa ne-a recunoscut dreptul de can-

didare. Alegerea candidaților noștri trebuie să fie prin urmare liberă de orice presiune de sus ori din afară. Aceasta este fără îndoială dorința Maiestății Sale, acesta este acum dreptul nostru și *datorința noastră cea mare*.

Să fim deci tari și neînfricați! La alegerea din 9 Maiu să dovedim, că ne-am știut ruga și că Dumnezeu ne-a ascultat rugăciunea. Pagina zilei sfântului și sfințitului martir Vasilie, episcopul Amasiei, să nu fie pentru istoria bisericii noastre o pagină de rușine și de moarte, ci una strălucitoare de înaltă demnitate și de glorioasă înviere. Să dăm atunci lumii dovadă, că clerul nostru se știe pătrunde de spiritul elevat al săptămânii celei luminată!

Dr. Alexandru Rusu

* În atențiunea dlor învățători. Ne facem o deosebită plăcere a anunța pe dd. învățători că au apărut *Caetele de desemn* pentru cl. II III și IV și *Caetele* pentru desemnul geografiei pentru clasele II—IV primare compuse de *Gazdac-Kovácsi-Otel*. Ne place a crede, că aceste caete, superioare celor apărute până acum, vor fi îmbrățișate după merit, fiind lucrate lecție de lecție, după programa oficială, uzurând, perfecționând și îndrumând învățământul pe calea sigură și sănătoasă a școlii active. — *Caetele* se pot procura dela „Editura Minerva”: Cluj str. Baron L. Pop 5 și costă 8 Lei, resp. 12 Lei, exemplarul. 2—2

inarmeze cu acest instrument cu care să poată controla creațiunile altora sau, dacă sunt bine dotați, să ajungă la creații proprii de valoare.⁴⁾ Ei știu una: să timbreze de superstiție, ignoranță, obscurantism, cu deosebire adevărurile fundamentale ale credinței, și să peroreze împotriva lor, „documentându-se” când e vorba, de ex. despre existența sufletului, cu ascuțitul cuțitului de operații anatomico-chirurgicale, care nicicând nu s'a împiedecat într'o realitate ca aceea...

Ce lipsă de seriozitate, de cunoștință de oameni și de simț al răspunderii! Se pretinde doar dela niște tineri fără ceva pregătire temeinică filozofico-teologică, nici mai mult, nici mai puțin, decât să judece și să corecteze ei, ceea ce „măestrul” le prezintă drept „rod copt” al „ostenelilor” sale îndelungate; li-se cere să facă critica unor direcții teologice și sisteme filozofice și să scape teferi din labirintul unor rătăcirii în cari s'ar pierde ușor până și cele mai rafinate inteligențe.⁵⁾

Ei! Dar libertatea gândirii?

Foarte bine. Fiecină e liber să gândiască și să propovăduiască adevărul. Asta da. Întru cât însă fraza aceasta ar vrea să însemne: *emancipare de sub suveranitatea adevărului*, — o atare libertate nu există. Și cei ce nu țin seama de această împrejurare, sunt atentatori de rând la fericirea sufletească și la viața intelectuală a tinerilor osândiți să-i asculte.

Ne repugnă să credem că Alma Mater a Daciei superioare s'ar putea preta la așa ceva. Mai de grabă ne place să ne mângâiem cu gândul că aci „universitas magistrorum et scholarium” face o unitate armonioasă de dorințe și tendințe, având un singur obiectiv: adevărul. Ne place să credem că aci, deși nu se va putea imita pilda dela Oxford și Cambridge, unde fiecare colegiu își are capela lui⁶⁾, comorile credinței vor fi totuși respectate, cel puțin de majoritatea absolută a profesorilor conștii de sine, precum și a elevilor ce țin la demnitatea lor de fii ai bisericii.

Tineretului englez universitatea îi dă tărie trupească și sufletească. Tineri și bătrâni văd în școală „un altar al celor sfinte, a științei și literaturii; temelii binelui obștească și a fericirii individuale, pe baza principiilor morale; dela ea cer fericirea societății, prin metodele plăcute lui Dumnezeu”. Pe englezi îi stăpânește credința exprimată plastic de John Adams, decanul pedagogilor englezi: „Nu poți fi bun cetățean al pământului, dacă n'ai învățat să stai după cuviință în cer”.⁷⁾

Felicităm un tineret și o profesorie străbătută de asemenea convingeri, fiind siguri că școala clădită pe atari temelii și hrănită din resursele unei atari ideologii va da neamului generații de elită intelectuală și morală, contribuind printr'asta la adevăratul progres cultural și social. În felul acesta școala superioară e ceea ce i-se cuvine să fie: focar de lumină și nu isvor de ruină, pepinieră de adevărate valori și nu uzină de banalități.

Universitățile — fabrici de diplome au dus la discreditul și ruina științelor, a filosofiei și peste tot a învățământului superior în evul mediu⁸⁾. Tot acolo duc și astăzi, periclitând pe deasupra, acum mai mult ca în vremile acelea tari în credință, ordinea socială, cu rolurile lor de titrași infumurași și pretensivi.

⁴⁾ Cf. Ioan Petrovici: Valoarea omului (B. p. t. No. 1198—1199).

⁵⁾ Cf. Dr. Jos. Donat: Die Freiheit der Wissenschaft. Innsbruck. 1912. pag. 393.

⁶⁾ Cf. I. Botez: Aspecte din civilizația engleză. București 1920. pag. 32.

⁷⁾ Cf. Const. Mureșanu: Educația Engleză. București. 1923. pag. 79.

⁸⁾ Cf. Fridericus Klimke: Institutiones Historiae Philosophiae. Romae. 1433. vol. I. pag. 243.

Ca toate figurile fără conținut și consistență. Ca toate produsele pripite ale unor farsori.

Spre Clujul nădejdilor noastre ne place să privim cu încredere și cu drag. Deie Domnul să nu ne înșelăm în acest vis scump nouă tuturor.

Marile serbări ale Universității din Cluj. Implinirea alor zece ani dela înființarea focarului de cultură românească, care este Universitatea românească „Regele Ferdinand I” din Cluj, a fost prăznuită în zilele de 20—21 ale lunii curente, cu un fast și cu o însuflețire de neînchipuit. Prezența M. Sale Regelui Carol II, a M. S. Regina Maria, și a A. S. R. Principele Nicolae n'a făcut decât să potențeze elanul mulțimilor adunate la acest praznic al culturii noastre biruitoare și să împrumute serbărilor o grandoare specială.

Momentul culminant al acestor clipe de pură elevație spirituală și de îndreptățită mândrie națională, a fost, fără îndoială, cuvântarea măiastră a Domnitorului, cu fraza ei lapidară, bogată în cuprins, artistic ciselată ca formă, surprinzătoare prin destăinuirile-i din trecut, reconfortantă prin perspectivele-i din viitor. Umbrele de mult uitate a valorilor românești: Andrei Ilia și tovarășii săi de carte și de călugărie, abună-seamă vor fi tresărit, fericite, în lumea lor de slavă, când Craiul tuturor Românilor le-a re-împrospetat pomenirea, deodată cu a lui Mateiu Corvinul și a ierarhului Nicolae Valahul, în cetatea pe atunci străină, dușmană, oropsitului lor neam de iobagi, acum ocrotitoare caldă a geniului acestui neam ridicat la lumină din mila Domnului și în urma vitalității sale fără seamăn, în slujba căreia o să se pună și „Institutul de cercetări științifice Regele Carol II”, hotărât prin cuvântul domnesc să ia ființă tot aci, în inima Ardealului.

Remarcăm și din discursul dlui prim-ministru Mironescu, rostit cu acest prilej solemn, cuvintele mult grăitoare și în acord cu ale Domnitorului, adăugate imediat după elogiul gloriosului Regele Ferdinand I și a M. S. Regina Maria: „Trebuie asemenea să exprimăm gratitudinea noastră deplină Consiliului Dirigent, care, sub președinția și sub impulsul domnului Iuliu Maniu a realizat această transformare (adecă a Universității acesteia din străină ce ne era înainte cu zece ani, în slujitoare a idealului nostru românesc) cu un tact și cu o destoinicie mai pre sus de orice laudă”. — Adevăr spus nu se poate mai răspicat, și de d. Em. Racoviță, prorectorul universității clujene, în vorbirea sa de bineventare, adresată dlui Maniu „... Buna soartă a făcut ca cu vorbe să vă asigurăm că păstrăm vie amintirea începuturilor așezământului nostru, care s'a înfăptuit sub oblăduirea Consiliului Dirigent, a cărui îndrumător și președinte ați fost”.

Alt moment înălțător al zilelor acestora de neuitat este proclamarea de doctori „honoris causa” a M. S. Regina Maria (raportor d. Sextil Pușcariu), apoi a p. abate Zavoral (raportor d. G. Bogdan-Duică), a dlui Batolli prof. dela Univ. din Torino (raportor d. Giuglan), a d. Scotus Viator (raportor d. S. Dragomir), a d. prof. de Martonne (raportor d. Merușiu) și a d. Saint-Aulaire (raportor d. Romul Boilă).

Solemnitatea deschiderei anului universitar, cu vorbele luminoase spuse atunci de d. Racoviță, de M. S. Regele și de dl ministru Costăchescu, e și ea unul din momentele mărețe ale serbărilor. Din cele văzute, din cele auzite, ne-am convins noi, s'au putut convinge străinii, prieteni și dușmani, că neamul nostru e dornic de cultură, că-i în stare să facă cultură — că viitor de aur neamul nostru are.

Criza școlii

Dela criza materială, la criza morală. — Inire școala veche și școala nouă.

de A. C. Albin

De zece ani și mai bine, se repetă, la banalizare, cuvântul criză. Am avut o criză agricolă: țărănul n'avea pământ; s'a făcut proprietărea și, totuși, criza se menține. Am avut criză financiară înainte, și avem o criză mai accentuată după stabilizarea valutei. Am avut funcționari români, a suferit administrația școlii și toate instituțiile publice; azi avem o criză de absolvenți și licențiași, încât trezită cu intelectuali șomeri; altă criză.

Toată lumea se valetă, hărțuită de insurmontabile. Și abia ici-colea se face stăruirea timidă, că toate crizele materiale au origina într'o altă criză: criza sufletului. O boală e cu atât mai gravă, cu cât nu cunoaște diagnosticul. Așa suntem cu noi, care ne bântue țara și, cu ea, lumea întreagă. Dacă ceice dețin conducerea omenirii, găsesc cauza răului, le va fi ușor să găsească și leacul miraculos care va reda sănătatea pierdută.

Și, încetul cu încetul, lumea se desface. Un profesor francez, deși necredincios, se bucură că lumea grăbește spre umbra sericilor; în înviorarea sufletească a poporului vede dânsul leacul cel mai eficace de maladiilor sociale. Un psihiatru legist ro vorbește despre epidemia de sinucideri, clară că e ferm convins, că obsesia sinuciderii e o maladie mintală dintre cele curabile, dacă asociem, în același timp, cutia cu pilule sau ampule, cuvântul evangheliei. Și, în sfârșit, iată și cuvântul celui autorizat om politic: președintele Ligii Naționale, o glorie a neamului românesc, conștient că, în realitate, pactul Societății naționale nu este altceva decât aplicarea doctrinei Hristos, în relațiunile internaționale.

O, de ar înțelege toate neamurile și toate clasele sociale, că singura cale de ieșire din labirintul dificultăților este aplicarea principiilor evanghelice în viața omenirii! Căci, zădărnice, toate eforturile pe care le-am făcut, disconsiderarea evangheliei, sunt sortite să rămână infructuoase.

Marele miracol al tămăduirii neamului nostru pot face biserica și școala bisericească. Sufletul generațiilor tinere trebuie format conform principiilor de care a fost condusă vechea școală ardeleană.

La baza acelei școli a stat morală cristiană. Doctrina evangheliei trebuie să fie și temelie școlii noi.

Elevii școlii vechi se hrăneau dintr'înălțimea adusă de acasă ori se mulțămiau cu tipăril tradiționale; se adăposteau în camere puțin igienice; învățau la lumina slabă a opaiș sau la zarea focului din vatra țărânească. Azi, școlarii au paturi bune, hrană substanțială, lumină electrică, și mulți din ei trăiesc.

Mai de mult, școlarii umblau în opă și straine țărânești până ce terminau aprou școala. Se povestește, cum la un liceu românesc (Năsăud) singurul lux de îmbrăcăminte era că elevii din cl. VII—VIII, pentru mai puțin își croiau, din pânza țesută de mamele lor, redingotă, numită cu o ciudată împerechere de cuvinte: *șvarț alb*. Azi, până și băieții din clasele inferioare își sugrumă gâtul cu gulere tari.

Ar fi o nenorocire, dacă și vechile școli din Ardeal s'ar lăsa târâte de puhoiul curentelor noi. În fața crizei ce bântuie școala românească, vechile așezăminte școlare trebuie

proprie și să se unească într-o strânsă
ate. Față de morala laică, care tot mai
se conturează în școala Statului,
confesională să ridice biruitor stindar-
ralei creștine, imbinând în mod fericit
religios cu cel național. Față de școala
cu programe ce se schimbă cu ano-
cu manuale din care se face chestie
erț rușinos, cu sumedenia de calete
te, cu uniforme costisitoare, cu dascăli
cu multă minte, dar cu prea puțină
cu rigori polițienești care, însă, nu sunt
să atingă și să îmblânzească inimile,
la confesională să fie, ca în trecut,
modestiei și a simplității, a morali-
a muncii. Ea să ne dea generații de
harnici și sârguitori, cinstiți și temă-
Dumnezeu.

cât vor veni mai de grabă aceste ge-
cu atât mai curând se va sălășui în
ieirea și bună starea.

La Sindicatul presei române din

Sâmbăta trecută a avut loc la Cluj
Sindicatului, ședința comitetului ple-
Sindicatului Presei române din Ardeal
luând parte aproape toți membrii co-
plonar, discutând o bogată ordine de
de probleme sindicale gazetărești.

I. Clopoșel, președintele Sindicatului, în
de deschidere a ședinții, a subliniat
te importante: Votarea legii casei de
e și pensuni pentru ziariști, și-a anun-
curie că Sindicatul presei a ajuns să
pusă la bancă cu libel, suma de un mi-
pentru Căminul ziariștilor români din
și Banat. D-sa a insistat și asupra ne-
a face ca revendicările ziariștilor să
apărate prin sindicate. Dl casier P.
a făcut raportul gestiunii financiare,
cu vii mulțumiri.

Comitetul luând în discuție multele cereri
riere în Sindicat, a proclamat pe d-nii:
aria Baila, directorul ziarului „Patria”
Popescu reînscris activ, I. Seracin activ,
stagiați au fost aleși următorii: I. Bran
(Brașov), Petru Moldovan, Dariu Pop
Mare). Tănășe Pușcă (Sighet), Pompiliu
(Timișoara) și Nicolae Bodea (Dej).
Comitetul a întocmit apoi tabloul mem-
pe care Sindicatul îl va recomanda pen-
de pensuni. S'a discutat apoi chestiu-
minului ziariștilor, comitetul plonar în-
nd comitetul din Cluj să cumpere pentru
în timp de 2—3 luni, o casă în Cluj.

Știri mărunte

Personale. P. Ven. Ordinariat de Lugoj
pe păr. Dr. Silviu Voștariu secretar
esc, pe păr. Victor Toldi administrator pa-
Sân-Gheorghe, iar pe Reverendul Cornel
catihet la școlile din Lugoj.

Concurs. P. Ven. Ordinariat de Lugoj
cu termenul de 1 Noemvrie, concurs la
de Cârnești, Izgar și Bucova.

Donațiune a patriarhului Miron.
Tejelu serbărilor jubilar ale universității
Sanctitatea Sa patriarhul Miron a în-
o fundațiune de 100,000 Lei — pe care
gând să o mai completeze — menită a
cercetărilor și studiilor de istorie națio-
săricească. Administrarea fundațiunii s'a
ntat Institutului de Istorie națională în-
pe lângă Universitatea din Cluj la 1920
gele Ferdinand, și se va face după un Re-
ent special.

**În jurul căsătoriei regelui Boris
bulgariei.** Ceeace anunțăm în numărul
la „Telefon”, ca singură soluție posibilă

în cadrele bisericii catolice, se confirmă acum
prin știrea agenției „Rador”, care spune, că
pentru a putea obține dispenza Papei pentru
căsătoria mixtă a regelui Boris al Bulgariei cu
principesa Giovanna a Italiei, viitorii soți au
luat angajamentul scris de a-și boteza toți copiii,
fără excepție, în religia catolică. Se mai anunță
de asemenea, că Monseniorul Roncalli a plecat
la Sofia pentru a face aranjamentele necesare,
pentru ca ceremoniile postnuptiale ce se pre-
pară în Bulgaria să nu fie în contrast cu cere-
moniile căsătoriei religioase celebrate în Italia.
— Avem, deci, o nouă dovadă, că Roma nu
face tranșacții pe chestii princiare, asupra că-
roră nu încapă discuție.

Locale. Duminaca viitoare, a săptămânei
a șasa după Înălțarea sî. Cruci, va predica în
catedrală păr. Gregoriu Tecșă, contabil con-
sistorial.

În semnul cruzărilor bugetare. Ga-
zetele anunță, că comisiunea bugetară a parla-
mentului, a hotărît de curând în mod definitiv
suprimarea automobilelor la toate ministerele.
În schimb se vor acorda ministrilor 20 mii Lei
pe lună, iar subsecretarilor generali câte 15 mii
Lei, drept indemnizație de transport. Măsuri si-
milare e vorba să se ia și în ce privește auto-
mobilele dela prefecturi și aiurea, cari îngreu-
nează foarte simțitor bugetul țării.

**Doctorul I. Săroiu, medic al orașului Dicio-
sănmărtin, specializat în chirurgie, boli de femei
(gynecologie), mamoș, la clinicile din Paris și Berlin.
Fost intern asistent și secundar la spitalele din țară.
Tratează afecțiuni gynecologice (femeiești) urogeni-
tale, gastro-intestinale, complicațiile nașterii etc.
Cabinetul în str. S. Călușiu (fostă Morii) No. 4. În
oricare oră din zi, sau la domiciliul bolnavului.**

Telefonul „Unirii”

N. Sibiu. Așteptăm, ca „Telegraful” să mai re-
producă și insultele din „Țara Noastră”, și atunci va fi
dovedit integral curățenia sentimentelor de care se
inspiră față de biserica „soră”.

G. București. Nu împărtășim revolta DVoastră.
Totul ne pare cât se poate de normal. O fată din fa-
milie bună, sora scriitorului Cezar Petrescu, s'a făcut
călugăriță catolică. Este, fără îndoială, frumos. Dar nu-i
intâial și, de sigur, nici ultimul caz. Păr. arhim. Scriban
s'a supărat foc și, în „Cuvântul” din 16. X. varsă jă-
ratic. Iarăși normal și nu-i întâiadată. Adevărat că în
cronicele celor mai mari familii din jurul Preacuvioșiei
Sale s'au întâmplat, destul de des, cazuri ceva mai
altfel, când odrasle feminine cu titli foarte frumoși au
apucat cu totul alte drumuri decât cele spre Dumnezeu
și spre mănăstire, fără ca păr. Scriban să se fi turburat
până la rădăcina pletelor sale. Dar, se vede, el are un
fel de pietate specială, sui generis. Cum sui generis îi
este și judecata. El crede, de pildă, că o fată care se
face călugăriță catolică se lapadă de „părinți, de casă,
de țară, de lege”. Așa-i mintea lui cuvioasă, și pace. —
Cu dicționarul ce întrebuițează, cazul e ceva mai grav.
Călugărițele catolice sunt „strigoaice”, cari „își urmează
planul drăcesc de a fura sufletele noastre”; școalele

lor, fie și franceze, sunt simple „așezăminte de fătăr-
nicie catolică”, de aceea concluzia eroică: „Trebuie
isprăvit cu aceste dihanii (!), care nu îndrăznesc să pri-
vească pe om în față”, așa cum a îndrăznit totdeauna,
cât se poate de îndrăzneț, el, păr. Scriban. Să nu uitați
însă că aceste drăgălăgenii le-a spus cuviosul Părinte
al lui Dumnezeu în clipe de ecstasie furie pravoslav-
nică, grad de perfecțiune pe care puține capete cărunte
il pot ajunge. — La tot cazul noi cari n'avem plete, și
nici nu suntem decât niște bieți papistași „fătarnici”,
cu „suflet spurcat”, nu putem polemiza cu o față atât
de înaltă și curată. Știind însă ce urmează după gradul
de perfecțiune atins de Preacuviosul, ne rugăm lui Dum-
nezeu să-l aibă în paza Lui!

R. Cluj. Nu credem că păr. Zavoral ar fi plecat pe
neșteptate din Cluj pentru gafa marelui DVoastră poli-
histor G. B. D., dar aveți toată dreptatea când spu-
neți, că dacă e vorba să cinștim pe cineva și să-l în-
vităm anume la această serbătoare — cum a fost cazul
cu acest mare prietin al neamului nostru —, nu poate
fi cazul de-a veni să-i frecăm pe sub nas, nici chiar în
numele naționalismului ceh, mișcări condamnate de bi-
serica pe care o servește ca preot. A-i fi vorbit deci
marelui prelat catolic care este păr. M. Zavoral despre
ereziarhul Ioan Huss este direct o insultă, care dacă s'ar
fi făcut conștient, trebuia să fie inomis pedepsită.

C. Oradea. Insultele pe cari le debitează, Hodoșul
„Țării Noastre”, în ultimul număr, la adresa noului e-
piscop al Maramureșului, trec mult sub limita până unde
putem merge cu condescența pentru a putea ridica o
mănușă. Nu vom reflecta deci nici un cuvânt la aceste
rușinoase exhibiții politicianiste — inspirate, se pare,
de versiunea că steaua politică a mareșalului a apus
pe vecie —, despre cari nici n'ar fi trebuit să se facă
pomenire în aceste coloane. Am făcut-o totuși pentru a
sublinia, că am vrea să știm dacă după proferarea lor
mai poate rămânea cineva, cu bună credință, aderent
al politicii acestui „hodoș” al neamului nostru.

B. Lunca. Așteptăm continuarea. Nu publicăm,
din principiu, lucrări din afară, până când nu le avem
întregi la dispoziție.

Oficiul parohial. Bistrița. Am primit 380 Lei, din
care sumă 180 Lei am plătit pentru „U. P.”

Oficiul parohial. Vișag (Severin). Chităm pri-
mirea abonamentului pe anul curent.

Nou!

Nou!

A apărut

cea mai nouă carte de rugăciuni:

„Lăudați pe Domnul”

care cuprinde toate cele necesare pentru tre-
buițele sufletești: Rugăciuni, Utrenia, Liturghia,
Mărturisirea, Cuminecarea, Paraclisul, Vecernia,
Cununia, Inmormântarea, Rozarul etc., — pusă
la tipar cu aprobarea și binecuvântarea Exce-
lenței Sale Domnului

Dr. Valeriu Traian Frențiu

Arhiepiscop român unit în Oradea

Prețul: 1 ex. format de buzunar legat în pânză
40 Lei, pentru dame legătură — lux în piele: 140 Lei.
Are 236 pagini. La comandă peste 10 ex. se dă 10%
rabat. M. Onorațiilor preoți li-se trimite la cerere în
comision.

Se poate avea dela editor: **Cornel Dă-
răbanth**, protopop on., paroh în **Ardeu**,
jud. Satu-Mare. (800) 5—6

VREȚI SĂ SCĂPAȚI RADICAL DE

GUTĂ și REUMATISM?

Reumatismul e o boală teribilă, mult răspândită, și își caută victimele în
colibă și în palat. Numeroase sunt formele în care se prezintă boala și de
multe ori unele boli indicate cu nume cu totul diferite nu sunt decât
REUMATISM. Dureri în membre și încheeturi, umflături, mâini
și picioare schilodite, palpități, dureri articulare în diferite părți ale
corpului, ba și slăbirea ochilor nu sunt adesea decât consecința reu-
matismului și gutei. — Cât de felurită e înfățișarea boalei, tot atât de
felurite sunt toate remediile, medicamentele, mixturile, alifiile, etc.,
posibile și imposibile, ce se oferă omenirii suferinde. Cele mai multe
din aceste remedii nu pot vindeca și aduc cel mult o scurtă ameliorare. Ceeace vă recomandăm noi
e o nevătmătoare cură de apă minerală, care a și **folosit multor suferinzi!**

CURA NOASTRĂ E EXCELENTĂ ȘI ARE EFECTE GRABNICE.

Spre a dobândi noi adepți am hotărât să trimitem cu totul gratuit oricui ne va scrie, broșura
noastră interesantă și foarte instructivă. — Cine e deci chinuit de dureri, cine vrea să scape repede,
radical și fără pericol, de suferințele sale, să ne scrie chiar azi.

Postsammelstelle: AUGUST MARZKE, Berlin-Wilmersdorf, Bruchsalterstrasse 5, Abl. 55

Comisiunea catehetică mitropolitană

Nr. 33—1930

Concurs

Cu termenul de **1 Maiu, 1931** se publică nou concurs la scrierea unui manual de „**Istorie bisericească pentru clasa IV. liceală**” în condițiunile următoare:

1. Manualul să țină seamă de următorul „**Plan de lecțiuni**”:

Ora 1. Introducere: Reprivire asupra materiei din anii precedenți; legătura dintre materiile propuse. Noțiunea istoriei bisericești.

Ora 2. Intemeierea bisericii și persecuțiile din partea Iudeilor.

Ora 3. Progresele și persecuțiile creștinismului în imperiul roman.

Ora 4. Triumful bisericii în imperiul roman.

Ora 5. Luptele lăuntrice ale bisericii și biruința asupra ereticilor.

Ora 6. Literatura bisericească veche: SS. Părinți.

Ora 7. Organizarea bisericii în primele veacuri. Ierarhia.

Ora 8. Cultul divin. Sacramentele. Sărbătorile și posturile. Locurile de închinare.

Ora 9. Biserica: stilurile și părțile ei.

Ora 10. Viața vechilor creștini. Monahismul în Răsărit și Apus.

Ora 11. Inceștinarea popoarelor europene. Mohamedanismul.

Ora 12. Inceștinarea Românilor (insistându-se asupra epocii latine a creștinismului nostru) și trecerea lor dela ritul latin la cel grecesc.

Ora 13. Repetirea lecțiilor 1—4.

Ora 14. > > 5—8.

Ora 15. > > 9—12.

Ora 16. Formarea statului papal și a noului imperiu creștin sub Carol cel mare.

Ora 17. Desbinarea bisericii răsăritene. Incercările de reunire.

Ora 18. Decadența vieții bisericești după Carol cel mare și luptele pentru investitură.

Ora 19. Papii și Hohenstaufenii. Culmea puterii papale.

Ora 20. Papii în Avignon și urmările. Schisma occidentală.

Ora 21. Cruciatele și ordinele cavaleresti

Ora 22. Ezeziile medievale și incvizitia.

Ora 23. Ordinele călugărești cerșitoare și influența lor binefăcătoare.

Ora 24. Științele și artele în evul mediu.

Ora 25. Conducerea bisericească medievală. Alegerea papilor. Viața religioasă și superstițiile evului mediu.

Ora 26. Intemeierea ierarhiei românești în vechile principate. Activitatea culturală a bis. ortodoxe rom. Viața bisericească.

Ora 27. Sfârșitul evului mediu și începutul evului nou.

Ora 28. Repetirea lecțiilor 16—19

Ora 29. > > 20—22

Ora 30. > > 24—27

Ora 31. Reformațiunea lui Martin Luther.

Ora 32. Reformațiunea în Elveția și în Anglia.

Ora 33. Reformațiunea în alte țări și cu deosebire la noi la Români.

Ora 34. Conciliul tridentin și reforma bisericească

Ora 35. Executorii reformei: papii, episcopii cu viața sfântă și ordinul călugăreasc al Iesuiților.

Ora 36. Misiunile creștine în Africa, Asia și America.

Ora 37. Activitatea culturală a bis. ortodoxe rom. dela sfârșitul veacului al XVI-lea până în v. XIX-lea. Viața sufletească a poporului român.

Ora 38. Inceputurile unirii sub mitropolitul Teofil în 1697.

Ora 39. Unirea sub mitrop. Atanasie Anghel.

Ora 40. Mutarea scaunului eppesc dela Alba-Iulia la Făgăraș. Eppul Ioan Gh. Patachi.

Ora 41 Ep. Ioan Inocențiu M. Klain.

Ora 42 Luptele Uniri. Propaganda sârbească și rusească. Desbinarea românilor din Ardeal în 2 biserici.

Ora 43 Eppul Petru Pavel Aron. Foșoasele unirii. Deschiderea școalelor și înființarea tipografiei seminariale.

Ora 44 Eppii Atanasie Rednic, Gr. Maior, Ioan Bobb și Lemeni și întâmplările mai însemnate de sub păstoria lor.

Ora 45. Unirea în Bihor. Istoricul eparhiei de Oradea până azi.

Ora 46. Biserica și revoluția Franceză.

Ora 47. Cei din urmă papi: Pius IX-lea-Pius-XI-lea.

Ora 48. Regenerarea Bis. catolice după revoluția franceză.

Ora 49. Restaurarea mitropoliei. Mitropolia de până acum.

Ora 50. Istoricul eparhiei Gherla.

Ora 51. Istoricul eparhiei Lugoj. Unirea în Banat.

Ora 52. Starea actuală a Bis. rom. unite cu Roma și a bisericii de rit latin din România

Ora 53 Starea actuală a Bis. cat. (cu date statistice comparative) și învățămintele ce le putem scoate din studierea istoriei bisericești.

Ora 54 Repetirea lecțiilor 31—33.

Ora 55. > > 34—37.

Ora 56. > > 38—41

Ora 57. > > 42—45

Ora 58. > > 46—48.

Ora 59. > > 49—53.

Manuscrisul să aibă o hartă sau două, înfățișând răspândirea creștinismului și a erezelor.

3. La sfârșitul capitolelor, ori la sfârșitul cărții, se va da lectură potrivită.

4. Manuscrisul scris legibil, se va înainta comisiunii catehetice mitropolitane până la 1 Aprilie 1931, având numele autorului în plie sigilat, prevăzut cu un motto.

5. Autorul a cărui lucrare se va publica va primi 50% din venitul net al manuscrisului care se va tipări de către comisiune.

Blaj, din ședința plenară a Comisiunii catehetice mitropolitane ținută la 27 Septembrie, 1930.

Ștefan Roșianu Prof. Dr. Augustin T
președinte not. ad hoc

Reprezentanți iscusiți p
ajunge la

EXISTENȚĂ SIGURĂ
și la câștig ridicat prin v
zitatea cumpărătorilor
particulari.

Trimiteți vă rog adresa s
„Existență sigură” la Rudolf Mos
Cluj

FLEGLER

Intreprindere de pictură și tape
artistică. Cluj, str. Rațiu

Pictor modern de camere. Mare asort
în specialități de tapete. Intreprinde: renov
stil, de biserici și castele, vâpsire de locu
mobile, precum și lustruire cu lac.

Devize gratuite! Comande venite din
vîncle se execută prompt și la termin.

TURNATORIE DE CLOPOTE

FRITZ KAUNTZ

fost

SCHIEB & KAUNTZ

Sibiu — Str. Morilor 2

Livrează clopote de biserică pe garanție
de ani îndelungați, turnate din material de
prima calitate ca înainte de războiu efep
tuate în mod artistic. Experiență îndel
lungată, de ani de zile, asigură o muncă
ireproșabilă și un sunet armonios.

Cereți oferte speciale!

Pe scrisori rog a se indica adresa precisă

(999) 52—1

BANCA UNITĂ pentru Industrie și Hipotecă S. A. din Sighișoara
SUCURSALA BLAJ

acordă

Imprumuturi eftine

cu dobânzi în limitele stabilite de Banca Națională a României

1235 1—4

Cont curent la banca „Albina” — Cluj!

Pentru a Salva starea ta de griji materiale, conștiința de reproșuri
amare și societatea Salvatorilor din greaua-i situație

CUMPĂRĂ cu 100 Lei un loz de-al Loteriei care te poate face fericit, dacă **1 MILION**
la 21 Decembrie vei avea norocul la câștigul principal de

Comande din provincie se execută pentru 117 Lei, prompt, de Biroul central de lozuri: **CLUJ str. Memorandului 16**

≡ Cine își iubește copilul, nu-l îngrijește decât cu **HÖFER** ≡